

Dr. Csongrádi Erika – Fejes Renáta*:

Mi fán terem az AMLA? - Az EU új pénzmosás elleni hatóságának bemutatása

A közelmúltban nagy port kavartak az uniós pénzüintézetek (pl. a litván ABLV Bank, a dán Danske Bank észtországi leányvállalata vagy a svéd Swedbank) által elkövetett pénzmosási érintettségű botrányok, amelyek rávilágítottak arra, hogy az Európai Unió (EU) tagállamai számára előírt jelenlegi jogi elvárások nem váltották be a rendszerszintű pénzmosás-megelőzés érdekében hozzájuk fűzött reményeket. Ugyancsak visszaélési lehetőséget kínálhat a szolgáltatásaikat határon átnyúló módon kínáló pénzüintézetek esetében a tagállami hatóságok jelentősen eltérő felügyeleti gyakorlata is.

Az EU a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni hatékony küzdelem erősebb uniós szintű szabályozása érdekében létre hozott egy új uniós hatóságot, a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Hatóságot (Authority for Anti-Money Laundering azaz AMLA). Az AMLA-t megalapító rendelet csak egy eleme annak az összetett jogszabálycsomagnak, amelyet az EU a pénzmosás-megelőzés hatékonyabb szabályozása érdekében fogadott el idén májusban.

Az új jogszabálycsomag minden tagállamra kötelező rendelkezéseket is tartalmazva olyan egységes szabályrendszert képez, amely középpontjában az AMLA áll, amelyet a pénzüintézeteket érintő felügyeleti feladatai ellátásában az illetékes tagállami hatóságok támogatnak majd. Hazánkban e tekintetben a legfőbb szerep a Magyar Nemzeti Bankra fog hárulni. Az AMLA feladatait szabályozó uniós rendelet bár már idén júniusban hatályba lépett, csak 2025 júliusától alkalmazandó annak érdekében, hogy az új hatóság érdemben felkészülhessen 2028 januárjától ellátandó felügyeleti feladataira.

A frankfurti székhelyű AMLA felállítása jelenleg kezdeti szakaszban van. A jogszabály által biztosított hatósági jogkörei, erőforrásai (több, mint 400 foglalkoztatott, ezeken túlmenően a tagállami hatóságok által ideiglenesen kirendelt szakértők), fejlesztési és működési kötelezettségei olyan központi erőforrás-központosítást tesznek majd lehetővé, amely jelentős lépés a pénzmosás és terrorizmus finanszírozás elleni küzdelemben.

Az új hatóság működése jelentős hatással lesz az uniós pénzügyi szektorra és a pénzügyi piacokra, mivel közvetlen felügyeletet gyakorol majd a magas kockázatú, határokon átnyúló szolgáltatást nyújtó hitelintézetek felett, és koordinálja majd más pénzügyi és nem pénzügyi szervezetek nemzeti hatóságok általi felügyeletét.

Azonban nem csak az AMLA közvetlen felügyeletébe tartozó 40 pénzüintézetet érinti majd a változás. Az uniós piacokon, így a magyar pénzügyi piacon is egységessé válik majd a pénzmosás kockázatának értékelésére vonatkozó módszertan és a kapcsolódó felügyeleti ellenőrzésekre vonatkozó sztenderd. Ennek okán idővel a nemzeti hatóságok is az uniós hatósághoz hasonló felügyeleti szemléletet, eszközöket és bírságpolitikát fognak kialakítani.

Az AMLA közvetlen felügyeleti feladatainak 2028-ban való megkezdése még távolinak tűnik, és a konkrét kiválasztási szempontok kialakításának hiányában még korai lenne megítélni, hogy melyik

40 pénzügyintézet tartozik majd közvetlenül az AMLA felügyelete alá. Az AMLA nemcsak az adott kiválasztott pénzügyintézetet, hanem a hozzá kapcsolódó csoport tagjait is felügyeli majd. Azonban az már most biztos, hogy az új felügyeleti keretrendszerben a pénzügyintézeteknek fel kell készülniük a szigorúbb pénzmosás elleni szabályozási elvárásokra és az uniós szinten egységes, határozottabb felügyeleti fellépésre. Erre már most érdemes készülniük, belső vagy külső szakértők bevonásával felmérniük a jelenlegi pénzmosás elleni rendszereik megfelelőségét. A várakozások szerint hosszabb-rövidebb távon minden érintett pénzügyintézetnél pénzügyi, technológiai, IT és humán erőforrás fejlesztésre is szükség lehet majd. A szolgáltatók belső védelmi vonalai közötti együttműködés, valamint az irányító testületek, a belső kontrollok és a felső vezetés részére történő időszaki tájékoztatás jelentősége is fel fog erősödni. A gyakorlatban azt is fel kell mérniük, hogy megfelelően felkészültek-e a pénzügyi szankciók betartására, annak érdekében, hogy a szankciós listákon lévő személyek és vállalatok ne kerülhessenek be a pénzügyi rendszerbe. Arról is meg kell győződniük, hogy az irányító és vezető testület megfelelően erős kontroll alatt tartja-e a pénzmosás elleni kockázatokat. Vizsgálniuk kell a pénzügyi szankciók végrehajtásának hatását akár az egész vállalatcsoportra vonatkozóan is. A piaci szereplők a jogszabálysértések miatti bírságösszegek növekedésére számíthatnak, bővül majd az egyéb felügyeleti intézkedések tárháza is. Összességében arányosabb és kiterjedtebb hatósági fellépésre számíthatnak a pénzmosást aktívan támogató vagy annak hanyagságból teret engedő pénzügyintézetek.

Az AMLA létrejötte az információmegosztás gördülékenyebbé tétele által támogatja a köz- és magánszféra közötti hatékony és szabályozott együttműködést (Public Private Partnership – PPP), amely hozzájárul a felügyeletek, nyomozóhatóságok és a szolgáltatók közötti érdemi együttműködéshez és következésképp a pénzmosást elkövetők leleplezéséhez.

Mivel az uniós elvárások komplikáltabbak és összetettebbek lesznek, a pénzügyintézetek ügyfelei arra készülhetnek, hogy akár még a jelenleginél is több információt és dokumentációt kérhet be tőlük a szolgáltatójuk az üzleti kapcsolatok létesítéséhez. A jó hír viszont az, hogy így a bűnözői körök számára nehezebb lesz olyan piaci szereplőt találni, amely a lazább szabályozások alkalmazásával elősegítheti a bűncselekményekből származó pénzek elfedését hazánkban vagy akár a szomszédos uniós országokban.

**A szerzők a Magyar Nemzeti Bank vezető pénzmosási szakértői*

„Szerkesztett formában megjelent 2025. január 15-én a VG.hu oldalon.”